

ENDER ARAT

**TÜRKLERE
GÜVENDİLER**

Tarih Boyunca
Türk Topraklarına Sığınanlar

Tarihçi
Kitabevi

Tarihçi Kitabevi Yayınları • 90

Genel Yayın Yönetmeni
Necip Azakoğlu

Kapak ve sayfa tasarımı
Çağlar Yalçın

Yayına Hazırlayan
Nevin Azakoğlu

Birinci baskı: Ocak 2016, İstanbul
Genişletilmiş İkinci baskı: Nisan 2017, İstanbul

Boyutlar: 16,5 x 23 cm
Sayfa sayısı: 456

ISBN: 978-605-4534-83-8

Baskı ve cilt
İnkılap Kitabevi Baskı Tesisleri
Çobançeşme Mah. Altay Sk. No: 8 Yenibosna
BAHÇELİEVLER-İSTANBUL
+90 (212) 496 11 11
Sertifika no: 10614

© Yayın hakları Tarihçi Kitabevi'ne aittir.
Bu eserin bütün hakları saklıdır. Yayınevinden yazılı izin alınmadan
kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopya
edilemez, çoğaltılamaz ve yayınlanamaz.

Tarihçi Kitabevi
Sertifika No: 17618

Moda Caddesi No: 104/A Moda/Kadıköy-İSTANBUL
Tel: 0216 418 68 86
GSM: 0530 370 74 11
www.tarihcikitabevi.com
info@tarihcikitabevi.com

ENDER ARAT

TÜRKLERE GÜVENDİLER

Tarih Boyunca
Türk Topraklarına Sığınanlar

Tarihçi
Kitabevi

İÇİNDEKİLER

2. BASKI İÇİN ÖNSÖZ 15

SUNUŞ 17

MACARLAR 25

İmre Thököly, İlona Zrinyi, 1705’de Thököly’nin maiyetindekiler, Szantolu Janos Komaromi, Gaspar Papay, Zsigmond Szöllösy, XVIII. yüzyıl Macar mültecileri, Kuruc dönemi, II Ferenc Rakoczi, Jozsef Rakoczi, György Rakoczi, Mikes Kelemen, Kont Miklos Bercsenyi, Kont Mihaly Csaky, Kont Antal Esterhazy, Dr. Jacob Ambrus Lang, Janos Papai, XIX. yüzyıl Macar mültecileri, Kossuth dönemi, Kossuth Lajos, Kont Gyula Andrassy, Janos Balogh, Janos Bangya, Laszlo Berzenczey, Karoly Eberhardt, Gabor Egressy, Janos Fiala, Gusztav Adolf Fritsch, Richard Guyon, György Kmety, Josef Kohlman (Kolliman), Ede Lörödy, Antal Schneider, Lanos Spleny, Maximilian Stein, Daniel Szilagyi, Ferenc Szöllösy Nagy, Lajos Tköry, August Ludwig Wepler, II. Dünya Savaşı öncesinde Alman bilim adamları ile birlikte Türkiye’ye sığınan Macarlar, Tibor Peterfi, Philipp Schwartz, Andreas Bertolan Schwartz, Prof. Halasi-Khun, II. Dünya Savaşı sırasında Budapeşte Türkiye Büyükelçiliği’ne sığınan Macarlar, Miklos Kallay, 1956 Ayaklanması sonrası Türkiye’ye sığınan Macarlar.

TÜRKLERİN XIX. VE XX. YÜZYILLARDA

İŞGAL ALTINDAKİ POLONYALILARA UZATTIĞI

YARDIM ELİ..... 84

Abdülkerim Paşa, Tomasz Bartmanski, Jozef Zachariasz Bem, Ryszard Berwinski, Konstantin Borzecki, Alfred Bilinsky, Adolf Biskupski, Feliks Klemens Breanski, Karol Brzozowski, Boguslawski, Roman Bojanowski ve Wincenty Bojanowski, Piotr Bonkovski, Ludwik Borowicz, Ludwik Bystrzonowski, August Cieszkowski Stnislaw Poray Chlebowski, StnislawPoray Chlebowski, Wojciech Chranowski, A. Czarniecki, Prens Wlady-

slaw Czartoryski, Michal Czaykowski, Adam Czajkowski, Wladyslaw Czajkowski, Prens Czetwertynski, Henri Dembiski, Dr. Adam Dobrowolski, J. E. Dobrowolski, Dobrudzki, Stanislaw Drozdowski, Wladyslaw Englert, Jan Aleksander Fredro, Freund, Gerlicz, Kazimierz Gordon, Jan Goscimski, Stanislaw Grabowski, Jozef Adam Grekowich, Dr. Rudolf Gutowski, A. Hoszowski, Antoni Aleksander İlinski, Dr. Iinicki, Wladyslaw Koscielski, Dr. Wladyslaw Jablonowski, Jozef Jagmin, Jakubowski, J. Jankowski, W. Jaraczewski, Wladyslaw Jordan, Zygmunt Jordan, Karol Kaczanowski, Kaneli, Dr. J. Karlinski, Koniarski, Wladyslaw Kossak, İldefons Kossilowski, Dr. Wlodzimierz Kozlowski, Kowalenk Kowalewski, Kuczowski, Dr. August Kwasnicki, Stefan Lanckoronski-Pracki, Edward Lange, Marian Laniewicz, Teofil Lapinski, Aleksander Laski, Lisikiewicz, E. Lochhman, Luboradzki, Adam Mickiewicz, Miziewicz, Jan Nepomucen Mlodecki, Dr. Wladyslaw Pieniaxek, Baltazar Piotrowski, Wladyslaw Poninski, Prorok, Pruski, Walerian Przewlocki, Pulawski, Josef Purzycki, Benedykt Rahoza, Rajski, Wincenty Rawcki, General Ludomil Rayski, Teodor Rayski, Julian Konstanty Ordon, Dr. Tadeusz Orzechowski-Oksza, Maurycy Michal Ostoja-Chodylski, Ludwik Monastryski-Sas, Wincenty Slubicki, Michal Sokolnicki, Franciszek Sokulski, Piotr Suchodolski, W. Szoldrski, Dr. Ludwik Szpaczek, August Szulc, Tabaczynski, Wladyslaw Towarnicki, W. Unrug, W. Unrug, Antoni Wieruski, Tomasz Wierzybicki, Wolski, Janusz Woronicz, Wojcik, Jozef Wysocki, Zaboriski, Wladyslaw Zamoyski, Dionizy Zarzycki, Dr. Zebrowski, Franciszek Zima, Artur Zimmerman, Aleksander Zwierzchowski

ADAMPOL-POLONEZKÖY..... 122

İSVEÇ KRALI XII. KARL-DEMİRBAŞ ŞARL 126

MUSEVİLER..... 128

400. yıldönümünde padişaha gönderilen dilekçe, Mesilla Hadaşa Çiftliği, Türkiye'nin Nazi zulmünden kaçan Yahudilere kucak açması ve Struma Olayı, 222 Transport Olayı, Papa XXIII. John-Angelo Guiseppe Roncalli, 500. Yıl Vakfı ve Türk Musevileri Müzesi, II. Dünya Savaşı sırasında Musevilere yardım eden Türk diplomatlar

ALMANLAR..... 154

Almanya'da Hitler'in iktidara gelişi ve Nazi uygulamaları, Almanya'yı ilk terkedenler: Bilim adamları, Einstein'ın Türk hükümetine gönderdiği mektup, göçmen profesörler ve çalışma alanları: Licco Amar, Heinz Anstock, Fritz Arndt, Ernst Von Aster, Erich Auerbach, Fritz Baade, Rudolf Belling, Cornelius Bischoff, Frederick Simon Bodenheimer, Clemens Emile Bosch, Theodor Helmuth Bossert, Hugo Braun, Leo Brauner, Friedrich Breusch, Dr. Erika Bruck, Rosemarie Heyd-Burkart, Peter Calvi, Ernst Wolfgang Caspari, Harry Dember, Friedrich Dessauer, Wolfram Eberhard, Carl Ebert, Albert Eckstein, Erna Eckstein-Schlossman, Alfred Frank Erich, Erwin Findlay Freundlich, Traugott Fuchs, Gustav Gassner, Otto Gerngross, Wolfgang Gleisberg, Walter Gottschalk, Hans Gustav Güterbock, Felix Hauowitz, Karl Heckmann, Alfred Heilbronn, Karl Hellmann,

Ernst Edward Hirsch, Julius Hirsch, Paul Hindemith, Susanne Hoffmann, Richard Honig, Joseph Igersheimer, Alfred Isaac, Alfred Kantorowicz, Gerhard Kessler, Max Klein ve karısı Steffi Klein, Kurt Kosswig, Walter Kranz, Fritz Kraus, Peter Ladewig, Benno Landsberger, August Laquer, Kurt Laqueur, Bernhard Lichtenberger, Wilhelm Liepmann, Grete Lindenbaum, Kurt Lion, Werner Lipschitz, Lotte Loewe, Ewald Loewenthal, Karl Loewenthal, Herbert Louis, Hans Marchand, Alfred Marchionini, Günter Martiny, Eduard Otto Melchior, Hubert Melzig, Karl Heinrich Menges, Max Meyer, Clemens Moller, Fritz Neumark, Andre Neville, Rudolf Nissen, Siegfried Oberndorfer, Gustaf Oelsner, Berta Ottenstein, Max Pfannenstiel, Wilhelm Prager, Dr. Ernst Praetorius, Paul Pulewka, Hans Reichenbach, Ernst Reuter, Hellmut Ritter, Georg Rohde, Harry Rosenbaum, Hans Rosenberg, Thomas Royds, Wilhelm Ropke, Walter Ruben, Alexander Rüstow, Ludwig Schnee, Wolfgang Schocken, Alfred Schüncking, Wilhelm Schütte, Walter Schlösinger, Friedrich Schönfeld, F. Ernet Silberknof, Leo Spitzer, Kurt Steinitz, Walter Stephan, Karl Steurwald, Bruno Taut, Erich Uhlmann, Arthur R. Von Hippel, Richard Edler Von Mises, Robert Vorhoelzer, Martin Wagner, Carl Weisglass, Hans Wilbrandt, Adolf Winkler, Egon Winter, Hans Winterstein, Nikolaus Wolodkewisch, David Zirkin, Eduard K. Zuckmayer

“YAHUDİ SOYKIRIMI”NA SUÇ ORTAĞI ARAMA GAYRETLERİ 249

AVUSTURYALILAR..... 254

Joseph Dobretsberger, Franz Doppler, Herbert Eichholzer, Richard Edler von Mises, Hilda Geiringer (von Mises), Philipp Gross, Clemens Holzmeister, Fritz Kraus, Wilhelm Peters, Walter Reininger, Margarethe Reininger, Margarete Schutte-Lihotzky, Max Sgalitzer, Dr. Joseph Stummvoll, Andreas Tietze, Martin Wagner, Karlo De Kotzi.

FRANSIZLAR..... 268

Comte de Bonneval, Leopold Levy, II. Dünya Savaşı'nda İskenderun'a sığınan Fransız savaş gemileri, Alphonse de Lamartine

TÜRKİYE'DEKİ İTALYA..... 273

ESTONYALILAR..... 278

İSPANYOLLAR 280

RUSLAR..... 284

Don ya da Nekrasov Kossakları, Zaporojye Kosakları, Malakanlar, Beyaz Ruslar, birinci dalga mülteci akını, ikinci dalga mülteci akını, Şile Olayı, üçüncü dalga mülteci akını, Beyaz Rusların İstanbul'da sosyal ve kültürel hayata etkileri, Nikola Kalmikof-Na-

ci Kalmukoğlu, George Karpovitch-Karpiç, Serj Homyak-Süreyya, Baba Jorj, Michel Rottenberg-Erol Güney, General Pyotr Nikolayeviç Vrangel, General Abatsiyev Dmitri Konstantinoviç, General Averyanov Pyotr İvanoviç, General Amilahvari Givi İvanoviç, General Anguladze Georgi Bejanoviç, General Berhman Nikolay Eduardoviç, General Bolhovitnikov Leonid Mitrofanoviç, General Yuzefoviç Yakov Davidoviç, Prof. Bunatyan Mentor Abramoviç, Hekim Ağacanyan Garabet Sarkisoviç, General Pavloviç Alexandr Kutepov, Yakov Aleksandroviç Slašov, İvan Andriyanov, Akim Tamiroff, Olga Çekova, İvan Mozhukhin, Gheorghi Kirpichev-Boksör Kirpit, Alexandre Holyavkin-Valentin Holyavkin, Rus Şoförler Kulübü, Vladimir Petroviç Smirnoff, Nadejna Vasilyevna Plevitskaya, Aleksandr Nikolayeviç Vertinski, Nikolay Agnivitsev, Arkadiy Timofeyeviç Averçenko, Nikolay Nikolayeviç Çebişev, Pavel Çelişev, fotoğrafçı Jules Kanzler, Beyaz Rus balerinerler, Lydia Krassa Arzumanova, Krioukovsky Triosu, Barones Valentine Taskin, Prof. Dr. Jak Deleon, Natasha Khomiakova Deleon, Leonid Senkopopowsky, İrina Baydak, Robert Kolej'de Beyaz Ruslar, Nikolai Gheorghievich Timçenko, Prokofy Evstafiyevich Slita, Krasosvsky Ailesi, Shuvaloff Ailesi, P. A. E. Fukaraperver Derneği, İosif Vissariyovnoviç Çugaşvili-Josef Stalin, Troçki-Leon Davidoviç Bronstein

ARNAVUTLAR..... 338

Arnavut Abdurahman Abdi Paşa, Şemsettin Sami, Tepedelenli Ali Paşa, İbrahim Temo, Luca Zigoris

KIRIM TATARLARI 344

ÇERKESLER.....349

Şeyh Şamil

ABHAZALAR 352

ROMEN MÜLTECİLER 354

Jean Miclesco

GÜRCÜLER..... 356

Giorgi Saakadze, I. Teimuraz, İmereti kralı II. Solomon, Kraliçe Sopio

AZERİLER 359

Mehmet Emin Resulzade, Ahmet Ağaoğlu

HİNDİSTAN 362

Baysungur Mirza

İRANLILAR 363

Ahmed Han, Horasan hükümdarı Mehmed Han, Hacı Hüdaverdi Ağa, Mülküm Han, Seyid Cemalettin Muhammed Afgani, Melik Mansur, Selmas ahalisi, İmam Humeyni, Humeyni rejiminden kaçan İranlılar,

SUUDİ ARABİSTAN,..... 369
Abdulaziz İbnu'r-Reşit'in küçük oğlu Suud

KAZAKLAR..... 370

AFGANİSTAN BÖLGESİNDEN GELENLER 371
Buhara emiri Alim Han, Mehmet Azim Han, Mahmud Tarzi, Doç. Dr. Ahmet Kasım Han, Sovyet işgali sonucu gelen Afganlar, Ceylanpınar'a yerleşen Özbek asıllı Afgan göçmenler, Rahman Kul Han ile gelen Kırgızlar, Gaziantep'te yaşayan Afgan Türkleri, Antakya'nın Ovakent beldesine yerleştirilen Özbekler

CEZAYİRLİLER 381
Emir Abdulkadir, Cezayirli Mehmet Efendi

TUNUSLULAR 384
Ali Bin Halife ve Hüseyin Bin Mus'i

MORİTANYALILAR 385

BOŞNAKLAR..... 386
1879-1912 göçü, soykırım sonucu Türkiye'ye sığınanlar

KARADAĞLILAR 391

HİRİSTİYAN TOPLULUKLAR VE SIRPLAR 393
Josip Broz Tito, Frayo Rakoci ve Velena Zrinski

YUNANLILAR 396
Filip Lenas, Harry Lenas

İRAK'TAN KAÇAN KÜRTLER..... 401
Tarık El-Haşimi

SURİYE'DEN KAÇANLAR 406

Arap Baharı, Arap Baharı'nın Suriye'ye yansıması, Türkiye kapılarını ardına kadar açıyor, Muhammed Ahmed Faris

EZİDİLER	419
ÇİNGENELER / ROMANLAR	421
SRI LANKA'DAN GELEN TAMİLLİ MÜLTECİLER	425
BİTİRİRKEN	427
DİPNOTLAR	435
DİZİN	449

2. BASKI İÇİN ÖNSÖZ

“Türklere Güvendiler - Tarih Boyunca Türk Topraklarına Sığınanlar” kitabı piyasaya çıkar çıkmaz geniş bir ilgiyle karşılandı. Gazetelerde haber ve mülâkatlar yayımlandı. Televizyon kanallarında programlar yapıldı. Çeşitli eğitim ve bilimsel araştırma kuruluşları tarafından konferanslara davet edildik. Farklı çevrelerden çok olumlu ve destekleyici değerlendirmeler, ayrıca önemli katkılar aldık.

Üstad Doğan Hızlan, Hürriyet gazetesindeki “Varaklamak” başlıklı sütununda, “geniş bir zaman dilimini kapsayan bu kitap, yalnız konuyla ilgilenenlere değil, hepimize gerekli” diyerek değerlendirmede bulundu. Ayrıca bu konudaki müze projesini de bütün gücüyle desteklediğini vurguladı.

Prof. Dr. İlber Ortaylı, haftalık “Pazar Buluşması” köşesinde hem kitabı tanıtmaya değer gördü hem de “konu için çok öğretici, malzemesi bol ve sürükleyici” olarak niteledi.

Telefon ederek iltifatta bulunan gazeteci Yalçın Bayer, “Önemli bir eksiklik gördüm, Romanlara da yer verilmesi gerekirdi” dedi. Elbette ki haklıydı, üstelik eksiklik bir değil, bir çoktu. İkinci baskıya yalnız Romanları değil, Ezidileri, Sri Lanka'dan gelen Tamilli mültecileri, ayrıca çeşitli uluslara mensup bazı önemli şahsiyetleri ilave ettik.

Kitabın yayımlanması, bu konuda bir müze kurulması projesinin de gündeme gelmesine vesile oldu. Türkiye Anıt Çevre Turizm Değerlerini Koruma Vakfı (TAÇ), projeyi bünyesine alıp desteklemeyi benimsedi. İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Kadir Topbaş, “Bu konuda bir müze açılmasının İstanbul'a katma değer kazandıracağını” belirterek uygun bir bina tahsis etme vaadinde bulundu. Böylece müze projemizde daha da cesaretlendik, çalışmalarımıza hız verdik.

İlgi ve desteklerini esirgemeyen herkese teşekkür ediyor, kitabın genişletilmiş ikinci baskısını okuyuculara sunmaktan memnuniyet duyuyoruz.

Ender Arat, 2017

MACARLAR

*“Her bir Macar için elli bin Osmanlı kanı döker,
yine de iade etmem.”²*

Sultan Abdülmecit

Budapeşte'nin Kahramanlar Meydanı'ndaki anıtta 14 Macar kahramanının heykeli bulunmaktadır. Resmi ziyaretler, bu anıtta düzenlenen törenle başlar. Güven mektubunu sunan büyükelçiler, bu anıtta çelenk koyarlar. 14 Macar kahramanının son üçü, İmre Thököly, II. Ferenc Rakoczi ve Kossuth Lajos'tur. Avusturya'nın Habsburg Hanedanı'na karşı 17., 18. ve 19. yüzyıllarda bağımsızlık mücadelesi veren bu Macar kahramanların üçü de başarısızlığa uğradıklarında, aileleri ve askerleriyle birlikte Osmanlı İmparatorluğu'na sığınmışlardır. Macarların Türklere duyduğu güven, Türkiye Cumhuriyeti döneminde de devam etmiştir.

“Türkiye'ye Güvendiler” sergisi'ni açtıktan sonra, Türk-Macar Dostluk Derneği Başkanı Geza David ve dernek üyeleri Pal Fodor, Edit Tasnadi ve Tibor Toth dostlarıma, Macar özgürlük liderleri ile birlikte Türklere sığınan ancak şimdiye kadar adları pek duyulmamış olan Macarları araştırıp kısa özgeçmişleriyle yayınlamalarını önermişim. Sağ olsunlar bu önerimi memnuniyetle yerine getirdiler. Macar tarih araştırmacıları Hermann Robert, Joo Andras, Meszaros Kalman ve Seres Istvan'ın çalışmaları sonucunda kaleme aldıkları metinleri 2010 yılında Türkçe ve Macarca yayımladılar.³ Böylece Türklere sığınmış birçok Macarla ilgili bilgilere ulaşılmış olduk. Bu kitapta yeralan Macar mültecilerin çoğu hakkındaki bilgiler sözkonusu yayından alınmıştır. Macar dostlarıma kalpten teşekkürlerimi sunarım. Bu vesileyle,

Türk-Macar Dostluk Derneği'nin Macar mültecilerle ilgili tüm yayınlarını olduğu gibi bu kitabı da özverili ve titiz çalışmasıyla Türkçeye çeviren Yılmaz Gülen'i de rahmetle anmayı bir borç biliyorum.

İmre Thököly, Kont, Erdel Prensi. Kurs (Orta Macaristan) Kralı, 25 Nisan 1657, Késmark- 13 Eylül 1705, İzmit

“Muin-i Ali Osman'a itaat üzereyim emre, Kral-ı Orta Macar'ım ki namım Tökeli İmre ”⁴

İmre Thököly, İstvan Thököly ve Maria Gyulaffy çiftinin beşinci çocuğu olarak, bugün Slovakya toprakları içinde kalan Késmark'ta dünyaya geldi. Varlıklı babası, Macaristan'ı Habsburg Hanedanı'nın elindeki Avusturya İmparatorluğu'nun egemenliğinden kurtarmak için hem maddi destek sağlıyor, hem de mücadeleye katılıyordu. İmre henüz iki yaşındayken, İmparatorluk kuvvetlerine karşı Arva kalesinin müdafasına katılan babasını, kısa süre sonra da annesini kaybetti, yetim kaldı. Osmanlı'nın Erdel Beyliği'ne sığındı. 1678'de Habsburg Hanedanı'na karşı mücadele veren Macar Protestan köylülerinden oluşan Kuruc askerlerinin başına geçti. Avusturyalılar yenilgiye uğradılar, af ilan edip İmparator I. Leopold'e bağlılığını ilan eden

herkese el konulan topraklarını geri verdiler. İmre Thököly, 25 yaşındayken Erdel Beyi I. Ferenc Rakoczi'nin iki çocuklu dul eşi İlona Zrinyi ile evlendi. Böylece geniş mülkleri ele geçirdi, kısa sürede Yukarı Macaristan'ın tümüne sahip oldu. Osmanlı İmparatorluğu Thököly'yi “Yukarı Macaristan Kralı” ilan etti. Thököly, Sadrazam Köprülü Fazıl Ahmet Paşa'dan Osmanlı himayesine girmek için icazet istedi. Ancak Avusturya ile barışı bozmak istemeyen Sadrazam, bu teklifi kabul etmedi. Bunun üzerine Thököly, Avusturya ile savaşa devam etti, fakat taraftarlarının çoğu kendisini terk edince, teklifini 1681'de bu kez Merzifonlu Kara Mustafa Paşa'ya yaptı, hediyeler gönderdi, yakınlık kurdu. Osmanlı İmparatorluğu, İmre

İmre Thököly

Thököly'ye "Orta Macaristan Kralı" ünvanını verdi. Kazandığı bu itibarla İmre saldırılarına devam etti, birçok Avusturya kalesini ele geçirdi. İkinci Viyana Kuşatması'nda da Osmanlı ordularına destek verdi. Ancak kuşatma başarısızlığa uğrayınca, ele geçirdiği kaleleri kaybetti. 1688'de Avusturyalılara teslim oldu ve Viyana'ya götürüldü. Serbest bırakıldıktan sonra Osmanlı ordusunda görev aldı. 1690'da 16.000 kişilik Türk ve Tatar kuvvetlerinin başında Erdel'e girdi ve Germen ordusunu yendi. Bu başarısı üzerine İmre Thököly'ye "Erdel Prensi" ünvanı verildi. Osmanlı İmparatorluğu ile Avusturya arasında 1697'deki Zenta Savaşı yenilgiyle sonuçlanınca, Thököly, beraberindeki 2 bine yakın destekçisiyle Sofya üzerinden gelerek Osmanlı İmparatorluğu'na sığındı. Macarların bir kısmının Sofya'da iskan edildiğini BOA'de bulunan 2 Mart 1699 tarihli belgeden anlıyoruz:⁵

"Belgrad Valisi Vezir Ali Paşa'ya hüküm ki: Himayemize sığınan Tamışvar ve Belgrad civarında bulunan Kurslar, Sofya'da uygun bir yerde iskân edilsin. Yol boyunca bütün ihtiyaçları giderilsin. Sıkıntı çektilmesin ve zorda bırakılmasın."

İmre Thököly ve beraberindekiler İzmir'te, günümüzde Karatepe olarak bilinen köyde, Paşadağ mevkiine yerleştirildi. 8-18 Temmuz 1699'da çıkartılan fermanla "Orta Macar halkından olup Osmanlı devletine iltica edenlere verilen imtiyazlar ve uyacakları kurallar" tesbit edildi.⁶ 1699 Karlofça Barış Görüşmeleri'nde Avusturya tarafı, İmre Thököly'nin kendilerine teslim edilmesini istedi, ancak Osmanlı devleti bunu kabul etmedi.

Thököly'nin İzmir'teki yaşamı ile ilgili çok az yazılı belgeye rastlanmıştır. Bu belgelerden biri de 1696'da ülkesinden ayrılarak İstanbul'daki Protestanların papazı olan Montraye'ye aittir. 1701 yılı sonlarında Thököly'yi bugün Macar dağı olarak da bilinen Paşadağ'daki evinde ziyaret eden Montraye, Macar Prensi'nin yaşamını şöyle anlatıyor:

"Bey o sıralar gut hastalığı yüzünden çok acı çekiyordu. Koltuğuna bağlanmış gibiydi, fakat pek sevdiği eğlencesinden, yani ava çıkmaktan yine de vazgeçmiyordu. Bey'i her gün iki atın çektiği tekerlekler üzerine yerleştirilmiş rahat bir koltuğa oturtturarak sülün ve çulluk avlamaya çıkarıyorlardı."

Montraye, 1727'de yayımlanan seyahatnamesinde, "çiçekli çayır" olarak adlandırılan Thököly'nin çiftliğini "dünyanın en güzel yeri" olarak tanımlıyor.

"Burayı adına çok uygun buldum. Civarındaki çayırlar çeşit çeşit, rengarenk çiçeklerle örtülüydü. Fakat Bey'in evi son derece vasat. Sıradan taşra

DİZİN

MACARLAR

- 1705'de Thököly'nin maiyetindekiler, 31.
1956 Ayaklanması sonrası Türkiye'ye sığınan Macarlar, 79.
II. Dünya Savaşı öncesinde Alman bilim adamları ile birlikte Türkiye'ye sığınan Macarlar, 63.
II. Dünya Savaşı sırasında Budapeşte Türkiye Büyükelçiliği'ne sığınan Macarlar, 66.
XIX. Yüzyıl Macar Mültecileri, 43.
XVIII. Yüzyıl Macar Mültecileri, 33.
Andrassy, Gyula (Kont), 50.
Balogh, Janos, 50.
Bangya, Janos, 51.
Bercsenyi, Miklos (Kont), 40-43.
Berzenczey, Laszlo, 51.
Csaky, Mihaly (Kont), 41, 42.
Eberhardt, Karoly, 52.
Egressy, Gabor, 52.
Esterhazy, Antal (Kont), 42.
Fiala, Janos (Reşit Ağa), 52.
Fritsch, Gusztav Adolf (İskender Bey), 53.
Guyon, Richard (Hurşit Paşa), 53, 54, 58, 59, 62.
Halasi-Khun (Prof.), 65.
Kallay, Miklos, 66,-69, 75-79.
Kelemen, Mikes, 36-41.
Kmety, György (İsmail Paşa), 45, 54-56, 62.
Kohlman (Kolliman), Josef (Feyzullah Paşa), 57.
Komaromi, Szantolu Janos, 30-32.
Kossuth Dönemi, 43.
Kuruc Dönemi, 33.
Lajos, Kossuth, 17, 25, 36, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 53, 57, 58, 59, 61, 88, 118.
Lang, Jacob Ambrus (Dr.), 42.
Lörödy, Ede (Eduard Ödön) (Yarbay Nuri Efendi), 57.
Papai, Janos, 43.
Papay, Gaspar, 32.
Peterfi, Tibor, 63.
Rakoczi, György, 37.
Rakoczi, II. Ferenc, 17, 25, 29, 32, 33, 36-38, 41-43.
Rakoczi, Jozsef, 37, 42, 43.
Schneider, Antal (Doktor Hüseyin Efendi), 58.
Schwartz, Andreas Bertolan, 65.
Schwartz, Philipp, 63, 64, 155, 156, 157, 201, 204, 228.
Spleny, Lanos (Baron), 58.
Stein, Maximilian (Baron) (Ferhad Paşa), 59.
Szilagyi, Daniel, 60.
Szöllösy Nagy, Ferenc, 61.
Szöllösy, Zsigmond, 32, 61.
Thököly, İmre, 25-33, 39, 41, 42.
Tköry, Lajos (Selim Ağa), 61.
Wepler, August Ludwig (Tevfik Bey), 62.
Zrinyi, İlona, 26, 28-31, 33, 35, 51, 52.

TÜRKLERİN İXX. VE XX. YÜZYILLARDA İŞGAL ALTINDAKİ POLONYALILARA UZATTIĞI YARDIM ELİ

- Abdülkerim Paşa, 87, 95.
Bartmanski, Tomasz, 87.
Bem, Jozef Zachariasz (Murat Paşa), 55, 58, 62,
79, 86, 88-91, 113, 117.
Berwinski, Ryszard, 91.
Bilinsky, Alfred (Ahmet Rüstem Paşa), 95, 96.
Biskupski, Adolf, 98.
Boguslawski, 99.
Bojanowski, Roman, 98.
Bojanowski, Wincenty, 99.
Bonkovski, Piotr (Bonkovski Bey), 99.
Borowicz, Ludwik, 100.
Borzecki, Konstantin (Mustafa Celaleddin Paşa),
91, 92, 94, 110.
Breanski, Feliks Klemens (Şahin Paşa), 98.
Brzozowski, Karol (Kara Avci, Kara Memet), 99,
118.
Bystrzonowski, Ludwik (Arslan Paşa), 100.
Chlebowski, Stanislaw Poray, 100.
Chrzanowski, Wojciech (General), 100, 101.
Cieszkowski, August, 100.
Czajkowski, Adam, 103, 110, 123, 124.
Czajkowski, Wladyslaw (Muzaffer Paşa), 103.
Czarniecki, A., 101.
Czartoryski, Wladyslaw (Prens), 101, 104, 106,
107, 122-124.
Czaykowski, Michal (Mehmet Sadık Paşa), 101,
102, 124.
Czetwertynski (Prens), 103.
Dembiski, Henri, 46, 104.
Dobrowolski, Adam (Dr.), 104.
Dobrowolski, J.E., 102.
Dobrudzki, 104.
Drozdowski, Stanislaw, 104, 105.
Englert, Wladyslaw, 105.
Fredro, Jan Aleksander, 105.
Freund (Mehmet Hamdi Paşa), 102.
Gerlicz, 105.
Gordon, Kazimierz, 105.
Goscinski, Jan (Tufan Bey), 106.
Grabowski, Stanislaw, 106.
Gutowski, Rudolf (Dr.), 106.
Hoszowski, A., 106.
Iinicki (Dr.) 107.
İlinski, Antoni Aleksander (İskender Paşa), 102,
106, 114.
Jablonowski, Wladyslaw (Dr.), 107.
Jagmin, Jozef, 108.
Jakubowski (Yakup Ağa), 108.
Jankowski, J. (İbrahim Bey), 108.
Jaraczewski, W., 108.
Jordan, Wladyslaw, 108.
Jordan, Zygmunt, 109.
Kaczanowski, Karol (Papaz), 109.
Kaneli, 109.
Karlinski, J. (Dr.), 109.
Koscielski, Wladyslaw (Sefer Paşa), 107.
Kossak, Wladyslaw, 109, 285, 287.
Kossilowski, İldefons, 109, 110.
Kowalewski, Kowalenk, 110.
Kozłowski, Włodzimierz (Dr.), 110.
Kuczowski, 110.
Kwasnicki, August (Dr.), 110.
Lanckoronski-Pracki, Stefan (Murat Bey), 110.
Lange, Edward, 110.
Langiewicz, Marian (Langi Bey), 111.
Laniewicz, Marian, 111.
Lapinski, Teofil (Tevfik Bey), 111.
Laski, Aleksander (Mehmet Bey), 111.
Lisikiewicz (Daniş Bey), 111.
Lochhman, E., 112.
Luboradzki (Mehmet Hilmi Bey), 112.
Mickiewicz, Adam, 112, 434.
Milkowski, Zygmunt (Teodor Tomas Jez), 106,
113, 118.
Miziewicz, 113.
Młodecki, Jan Nepomucen, 113.
Ordon, Julian Konstanty, 116.

- Orzechowski-Oksza, Tadeusz (Dr.), 116.
 Ostoja-Chodylski, Maurycy Michal, 116.
 Pieniasek, Wladyslaw (Dr.), 113.
 Piotrowski, Baltazar (Murat Bey), 113.
 Poninski, Wladyslaw, 113.
 Prorok (Ahmet Hadi), 113.
 Pruski (Laharin Bey), 114.
 Przewlocki, Walerian, 114.
 Pulawski (Ahmet Bey), 114.
 Purzycki, Josef, 114.
 Rahoza, Benedykt, 114.
 Rajski, 114.
 Rawcki, Wincenty, 115.
 Rayski, Ludomil, 115.
 Rayski, Teodor, 115.
 Romer Merczynski, Jaroslaw, 116
 Sas, Ludwik Monastryski, 116.
 Slubicki, Wincenty, 116.
 Sokolnicki, Michal, 117.
 Sokulski, Franciszek, 117.
 Suchodolski, Piotr, 118.
- Szoldrski, W., 118.
 Szpaczek, Ludwik (Dr.), 118.
 Szulc, August (Yusuf Ağa), 118.
 Tabaczynski, 118.
 Towarnicki, Wladyslaw, 118.
 Unrug, W., 119.
 Wernicki, J., 119.
 Wieruski, Antoni, 119.
 Wierzybicki, Tomasz, 119.
 Wojcik (Mustafa Bey), 120.
 Wolski (Rüstem Bey), 119.
 Woronicz, Janusz, 119.
 Wysocki, Jozef, 118.
 Zaborski, 120.
 Zamoyski, Wladyslaw, 98, 100, 101, 104, 106,
 108, 109, 110, 111, 112, 113, 116, 119,
 120.
 Zarzycki, Dionizy (Osman Bey), 120.
 Zebrowski (Dr.), 120.
 Zima, Franciszek, 120.
 Zimmerman, Artur (Artur Bey), 121.
 Zwierzchowski, Aleksander (İskender Bey), 121.

ADAMPOL-POLONEZKÖY

Adampol, 87, 122, 123, 124, 125, 437.

İSVEÇ KRALI XII. KARL-DEMİRBAŞ ŞARL

XII. Karl-Demirbaş, 126.

MUSEVİLER

- 222 Transport Olayı, 144.
 400. Yıldönümünde Padişah'a Gönderilen Di-
 lekçe, 133.
 500. Yıl Vakfı ve Türk Musevileri Müzesi, 147.
 II. Dünya Savaşı Sırasında Musevilere Yardım
 Eden Türk Diplomatlar, 150.
- Mesilla Hadaşa Çiftliği, 134, 135.
 Roncalli, Angelo Guiseppe (Papa XXIII. John),
 146.
 Türkiye'nin Nazi Zulmünden Kaçan Yahudilere
 Kucak Açması ve Struma Olayı, 135.

ALMANLAR

- Almanya'da Hitler'in İktidara Gelişi ve Nazi Uygulamaları, 154.
Almanya'yı ilk Terk edenler: Bilim Adamları, 155.
Amar, Licco, 164, 196, 231.
Anstock, Heinz, 164.
Arndt, Fritz, 165, 166, 212.
Aster, Ernst Von, 166.
Auerbach, Erich, 166, 167, 184.
Baade, Fritz, 167, 168, 210.
Belling, Rudolf, 168, 169, 170, 251.
Bodenheimer, Frederick Simon, 172.
Bosch, Clemens Emile, 172, 173.
Bossert, Theodor Helmuth, 173.
Braun, Hugo, 173.
Brauner, Leo, 174, 192, 221, 239.
Breusch, Friedrich, 174.
Bruck, Erika (Dr.), 175, 238.
Bueding, Ernst, 175.
Calvi, Peter, 176, 248.
Caspari, Ernst Wolfgang, 176, 177.
Dember, Harry, 177, 247.
Dessauer, Friedrich, 177, 178, 211, 241, 243, 246, 264.
Eberhard, Wolfram, 178, 179.
Ebert, Carl, 179, 180.
Eckstein, Albert, 159, 180, 181, 208, 252.
Eckstein-Schlossman, Erna, 181.
Einstein'in Türk Hükümetine Gönderdiği Mektup, 163.
Erich, Alfred Frank, 166, 182, 183, 202, 239, 241, 261.
Fruendlich, Erwin Findlay, 183.
Fuchs, Traugott, 173, 184, 185, 248.
Gerngross, Otto, 186.
Gleisberg, Wolfgang, 186, 187.
Gottschalk, Walter, 187.
Göçmen Profesörler ve Çalışma Alanları, 164.
Güterbock, Hans Gustav, 188, 189, 190, 193, 208.
Haurowitz, Felix, 190, 191.
Heckmann, Karl, 191.
Heilbronn, Alfred, 174, 191, 192, 193, 221, 239.
Hellmann, Karl, 189, 193.
Heyd-Burkart, Rosemarie, 175, 176.
Hindemith, Paul, 196, 197, 226, 246.
Hirsch, Ernst Edward, 134, 156, 193, 194, 195, 196, 233, 251.
Hirsch, Julius, 195, 196.
Hoffmann, Susanne, 197, 198, 245.
Honig, Richard, 197, 198.
Igersheimer, Joseph, 197, 198, 199, 210, 245.
Isaac, Alfred, 177, 199, 200, 219.
Kantorowicz, Alfred, 200, 201, 202, 203.
Kessler, Gerhard, 156, 203, 204, 205, 219.
Klein, Maxve, 206.
Klein, Steffi, 206.
Kosswig, Kurt, 161, 182, 206, 209, 221.
Kranz, Walter, 207.
Kraus, Fritz, 207, 260.
Ladewig, Peter, 207.
Landsberger, Benno, 181, 188, 189, 190, 207, 208, 260.
Laquer, August, 209.
Laqueur, Kurt, 168, 209.
Lichtenberger, Bernhard, 210.
Lipmann, Wilhelm, 210, 211.
Lindenbaum, Grete, 211.
Lion, Kurt, 211.
Lipschitz, Werner, 212.
Loewe, Lotte, 165, 212, 213.
Loewenthal, Ewald, 213.
Loewenthal, Karl, 213.
Louis, Herbert, 30, 35, 54, 213.
Marchand, Hans, 213, 214.
Marchionini, Alfred, 214, 215, 216.
Martiny, Günter, 216.
Melchior, Eduard Otto, 216, 217.
Melzig, Hubert, 217.
Menges, Karl Heinrich, 217, 218.
Meyer, Max, 218, 219.
Moller, Clemens, 219.
Neumark, Fritz, 66, 157, 164, 194, 199, 204, 205, 210, 219, 220, 221, 235, 254, 255, 271.
Neville, Andre, 221.
Nissen, Rudolf, 157, 210, 213, 221, 222.
Oberndorfer, Siegfried, 222, 223, 224.
Oelsner, Gustaf, 224.
Ottenstein, Berta, 224.
Pfannenstiel, Max, 225.

- Praetorius, Ernst (Dr.), 226, 227.
Prager, Wilhelm, 226, 257.
Pulewka, Paul, 227, 228.
Reichenbach, Hans, 166, 201, 228.
Reuter, Ernst, 156, 167, 168, 194, 216, 228, 229, 230, 232.
Ritter, Hellmut, 184, 231, 265.
Rohte, Georg, 231, 232.
Ropke, Wilhelm, 233.
Rosenbaum, Harry, 232.
Rosenberg, Hans, 232, 233.
Royds, Thomas, 233.
Ruben, Walter, 234, 235.
Rüstow, Alexander, 156, 219, 235, 236.
Schlösinger, Walter, 237.
Schnee, Ludwig, 236.
Schocken, Wolfgang, 237.
Schönfeld, Friedrich, 238.
Schüncking, Alfred, 237.
Schütte, Wilhelm, 237, 248, 262, 263, 264.
Silberknopf, F. Ernet, 238.
Spitzer, Leo, 166, 175, 184, 213, 238.
Steinitz, Kurt, 175, 238, 239.
Stephan, Walter, 174, 192, 239.
Steuerwald, Karl, 239, 240.
Taut, Bruno, 156, 237, 240, 241, 243.
Uhlmann, Erich, 241.
Von Hippel, Arthur R., 241
Von Mises, Richard Edler, 241, 242.
Vorhoelzer, Robert, 243.
Wagner, Martin, 240, 243, 266.
Weisglass, Carl, 243.
Wilbrandt, Hans, 244.
Winkler, Adolf, 244.
Winter, Egon, 245.
Winterstein, Hans, 197, 245.
Wolodkewisch, Nikolaus, 246.
Zirkin, David, 246.
Zuckmayer, Eduard K., 246, 247.

AVUSTURYALILAR

- Dobretsberger, Joseph, 219, 254, 255.
Doppler, Franz, 255.
Eichholzer, Herbert, 256, 263.
Geiringer, Hilda, 242, 256, 257.
Gross, Philipp, 257, 258.
Holzmeister, Clemens, 254, 256, 258, 259, 260.
Kraus, Fritz, 207, 260.
Peters, Wilhelm, 166, 260, 261.
Reininger, Walter, 261, 262.
Schutte-Lihotzky, Margarete, 262.
Sgalitzer, Max, 261, 264.
Stummvoll, Joseph (Dr.), 265.
Tietze, Andreas, 265, 266.
Wagner, Martin, 240, 243, 266.
Kotzi, de Karlo, 267.

FRANSIZLAR

- II. Dünya Savaşı'nda İskenderun'a sığınan Fransız Savaş Gemileri, 269.
Bonneval, de Comte, 268.
Leopold Levy, 269.

İTALYAN

- Ricci, Umberto, 276, 277.

RUSLAR

- Abramoviç, Bunatyan Mentor, (Prof.), 316.
Agnivtsev, Nikolay, 321.
Aleksandroviç, Yakov, 294, 317.
Andriyanov, İvan, 317.
Arzumanova, Lydia Krassa, 305, 323, 324.
Averçenko, Arkadiy Timofeyeviç, 322.
Baydak, İrina, 327.
Bejanoviç, Anguladze Georgi (General), 316.
Beyaz Rus Balerinler, 323.
Beyaz Ruslar, 88, 290, 296, 297, 299, 300, 302, 303, 305, 324, 326, 327, 332.
Beyaz Rusların İstanbul'da sosyal ve kültürel hayata etkileri, 302.
Birinci Dalga Mülteci Akını, 289.
Çebişev, Nikolay Nikolayeviç, 322.
Çekova, Olga, 318.
Çelişev, Pavel, 322.
Davidoviç, Yuzefoviç Yakov (General), 316, 331, 332.
Deleon, Jak (Prof. Dr.), 326, 327.
Deleon, Natasha Khomiakova, 327.
Don Kossakları (Nekrasov Kossakları), 284, 285.
Eduardoviç, Berhman Nikolay (General), 316.
Holyavkin, Alexandre, 319.
Holyavkin, Valentin, 319.
İkinci Dalga Mülteci Akını, 292.
İvanoviç, Amilahvari Givi (General), 316.
İvanoviç, Averyanov Pyotr (General), 315.
Jorj, Baba, 310.
Kalmikof, Nikola (Naci Kalmukoğlu), 306.
Kanzler, Jules, 322, 323.
Karpovitch, George (Karpıç), 308, 309.
Kirpichev, Gheorghi (Boksör Kirpit), 319.
Konstantinoviç, Abatsiyev Dmitri (General), 315.
Krasovskey Ailesi, 329.
Kutepov, Pavloviç Alexandr (General), 316, 411.
Malakanlar, 289.
Mitrofanoviç, Bolhovitnikov Leonid (General), 316.
Mozhukhin, İvan, 319.
Nikolayeviç, Pyotr (General), 395, 315, 321, 322.
P.A.E. Fukaraperver Derneği, 329, 330.
Plevitskaya, Nadejna Vasilyevna, 321.
Robert Kolej'de Beyaz Ruslar, 327.
Rottenberg, Michel (Erol Güney), 310-315.
Rus Şoförler Kulübü, 320.
Sarkisoviç, Garabet (Hekim Ağacanyan), 316.
Senkopopowsky, Leonid, 327.
Shuvaloff Ailesi, 329.
Slaşov, Yakov Aleksandroviç, 317.
Slita, Prokofy Evstafiyevich, 329.
Smirnoff, Vladimir Petroviç, 320.
Stalin, Josef (İosif Vissariyonoviç Çugaşvili), 79, 81, 82, 330, 331, 332, 333, 334, 337, 347.
Şile Olayı, 293.
Tamiroff, Akim, 318.
Taskin, Barones Valentine, 322, 324, 325, 326.
Timçenko, Nikolai Gheorghievich, 328, 329.
Timofeyeviç, Arkadiy, 322.
Triosu, Krioukovsky, 324.
Troçki, Leon Davidoviç Bronstein), 21, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337.
Üçüncü Dalga Mülteci Akını, 294.
Vasilyevna, Nedeja, 321.
Vertinski, Aleksandr Nikolayeviç, 296, 321.
Vrangel, Pyotr Nikolayeviç (General), 295, 296, 297, 298, 302, 315, 316, 317, 319, 332.
Zaporoyje Kosakları, 288.

ARNAVUTLAR

- Arnavut Abdurahman Abdi Paşa, 340.
Şemsettin Sami, 340, 341.
Tepedelenli Ali Paşa, 342.
İbrahim Temo, 342.
Zigoris, Luca, 343.

ÇERKESLER

Şeyh Şamil, 350, 351.

ROMEN MÜLTECİLER

Miclesco, Jean, 345.

GÜRCÜLER

Saakadze, Giorgi, 357.
I. Teimuraz, 357.

II. Solomon (İmereti Kralı), 358.
Kraliçe Sopio, 358.

AZERİLER

Resulzade, Mehmet Emin, 359, 360.

HİNDİSTAN

Mirza, Baysungur, 111, 362.

İRANLILAR

Ahmed Han, 363.
Hacı Hüdaverdi Ağa, 364.
Humeyni Rejiminden Kaçan İranlılar, 367.
İmam Humeyni, 365, 366.
Mehmed Han (Horasan Hükümdarı), 363.

Melik Mansur, 365.
Mülküm Han, 364.
Selmas Ahalisi, 365
Seyid Cemalettin Muhammed Afgani, 364.

SUUDİ ARABİSTAN

Abdulaziz İbnu'r-Reşit'in küçük oğlu Suud, 356.

AFGANİSTAN BÖLGESİNDEN GELENLER

- Alim Han (Osman Hoca, Osman Kocaođlu), 371. Gaziantep'te yaşayan Afgan Türkleri, 377.
Mahmud Tarzi, 373.
Antakya'nın Ovakent beldesine yerleştirilen Özbekler, 378. Mehmet Azim Han, 372.
Rahman Kul Han ile gelen Kırgızlar, 376.
Ceylanpınar'a yerleşen Özbek asıllı Afgan göçmenler, 375. Sovyet işgali sonucu gelen Afganlar, 373.

CEZAYİRLİLER

- Cezayirli Mehmet Efendi, 381. Emir Abdulkadir, 379, 380.

TUNUSLULAR

- Ali Bin Halife, 382. Hüseyin Bin Mus-i, 382.

BOŞNAKLAR

- 1879-1912 Göçü, 384. Soykırım Sonucu Türkiye'ye Sığınanlar, 388.

HİRİSTİYAN TOPLULUKLAR VE SIRPLAR

- Rakoci, Frayo, 395. Zrinski, Velena, 395.
Tito, Josip Broz, 394.

YUNANLILAR

- Pangalos, 396, 397.

SURİYE'DEN KAÇANLAR

- Arap Baharı, 406, 408. Jolie, Angelina, 410, 411.
Arap Baharı'nın Suriye'ye yansıması, 408. Türkiye kapılarını ardına kadar açıyor, 409.